

Recensie: Geel Hesje ★★★★1/2****1/2

VRT NU
zondag 24 januari 2021

foto © Boumedienne Belbachir

Recensie:

Door de coronapandemie die een directe impact heeft op onze psychologische leefwereld en hoe we als mensen ons verhouden in de samenleving, zouden we bijna vergeten dat er voor covid-19 kwam er behoorlijk wat aan het bewegen was in de maatschappij. Het besef dat we in een tijdsgewricht aan het leven waren, dat een scharniermoment vormt in de geschiedenis, waar zaken (radicaal) anders dienden aangepakt te worden, groeide met de dag. Een nieuwe feministische golf die er alle schijn naar had succesvoller te worden dan alle vorige, een duidelijk antiracisme-signaal van Black Lives Matter dat racistisch geïnspireerd (politie)geweld in de VS aankaarte, jongeren die wereldwijd niet naar school gingen om te staken opdat beleidsmakers gedurfdere klimaatdoelstellingen zouden nastreven â€ zijn er maar enkele. En dan is er nog het protest van de gewone man, de gele hesjes, die alle moeite hebben van de wereld om maandelijks rond te komen en elke geringste prijsverhoging van levensmiddelen of brandstofprijzen voelen. In se stond dus de kapitalistische/neoliberale maatschappij onder zware druk wat zich uitte in volle coronatijden in grote wachtrijen buiten bij discounters in de non-foodsector of wanneer een schoenwinkel failliet gegaan was en een veilinghuis een totale uitverkoop organiseerde met fikse kortingen van 75%. Door het coronavirus hebben de verschillende overheden en Europa het laken weliswaar naar zich toegetrokken waardoor de overheid zo terug meer macht verwierf. Sindsdien bepaalt de overheid (op basis van rapporten van experts) welke beroepen essentieel (banken, media, bakkers, supermarkten â€) Â zijn en welke niet. In zekere zin verstoort corona de vrije markt waardoor de wereld er tijdens corona anders uitziet dan voor corona en mogelijks ook erna.

De ontevreden onderlaag bij de bevolking is echter nog lang niet verdwenen. Het coronavirus verscherpt zelfs nog de kloof tussen arm en rijk. Zij die het geluk hebben om tot de essentiële beroepssectoren te behoren, voelen de coronacrisis niet. Integendeel, zij worden rijker omdat ze minder of nog nauwelijks uitgaven hebben nu de horeca en bv. bedrijven in de entertainmentsector gesloten zijn. Wie echter het moet hebben van noodfondsen, tijdelijke werkloosheidsmaatregelen of helemaal geen vangnet heeft door een slecht of geen statuut ziet zwarte sneeuw, moet zijn spaargeld (als men er al over beschikt) aanspreken, op zoek naar een job binnen een andere (wel essentiële) sector en merkt dat de prijzen van sommige basisproducten in de winkelkar van de supermarkt fameus gestegen zijn op korte tijd. Een nieuwe president in Amerika die wel terug aansluiting zoekt met het klimaatakkoord van Parijs, geeft de klimaatjongeren goede hoop. Maar de recente gebeurtenissen in het Capitool tonen aan wat opruiende taal van een voormalig president via (social) media kan veroorzaken (ook in Geel Hesje is overigens te zien hoe gevaarlijk social media kunnen zijn vermits ze het potentieel hebben om een maatschappij te ontwrichten n.v.d.r.). De coronacrisis mag dan wel mensen zachtmoediger gemaakt hebben, toch is de onvrede bij heel wat burgers nog steeds aanwezig wat zich ook uit bij een minderheid van de bevolking in straatprotesten (bv. in Nederland) omwille van de vrijheidsbeperking die lockdowns of avondklokken veroorzaken. Zij negeren soms ook volledig deze ernstige crisis of lachen ze weg door de maatregelen niet na te leven of sterker nog bepaalde zaken met de voeten te treden.

De vraag stelt zich dan ook of en hoe burgers zich gaan (blijven) schikken aan wat hen opgelegd wordt binnen deze onderhuids gespannen context die de algemene vrijheden van de Westerse samenleving sterk op de proef stelt, zeker nu de coronapandemie er alleen maar op lijkt te verergeren nu er verschillende varianten de ronde doen en de besmettelijkheidsgraad de hoogte in gaat. Gaan die ontevreden (in vele gevallen opgehokte) burgers hun ongenoegen blijven opkroppen of is het voor hen op een bepaald moment genoeg geweest? Ook in Geel Hesje leiden de tegenstellingen tot een letterlijk en figuurlijk explosieve situatie bij de vier hoofdpersonages.

Het is hier ook de gespannen sfeer die tot een kookpunt komt, een impasse toont, die vanaf het begin van Geel Hesje al meteen duidelijk gemaakt wordt door tekstschrijver en regisseur Stijn Devillé. Hier zien we Ripper (Kris Cuppens die onder andere bevlogen mag speecheen in een rol die hem kennelijk als gegoten zit: 'We gaan niet winnen op één dag. We gaan winnen op volume. Door met velen te zijn â€') die kwader en radicaler geworden is nadat ie tijdens een betoging door de charge van de politie een voorwerp in zijn gezicht gekregen heeft en met succes rotondes geblokkeerd heeft zodat er geen brandstof meer geleverd kan worden in heel het land.

Als ex-werknemer van een oliemaatschappij - hij werd als enige niet meer aangenomen na een overname omdat ie wat te mondig was - weet hij namelijk als geen ander hoe de distributie ervan gebeurt. Gevolg: 800 benzinstations staan na enkele dagen van blokkades al droog. Vrachtwagenchauffeurs die gebonden zijn aan rust- en rijtijden komen in files terecht waardoor ze niet tijdig op hun locatie geraken. En boven dat alles hangt een electoraal klimaat dat verandering wil, dat de regeringspartijen afstraft ten voordele voor voornamelijk extreem rechts en in mindere mate extreem links. De bevolking wil een referendum op hun initiatief om bepaalde zaken aan te pakken.

Jaak de Ripper (De Rivière heet ie in het echt n.v.d.r.) is 57 en heeft een strafblad omdat hij flitspalen in de fik gestoken heeft die 'niet dienen voor de veiligheid maar om geld uit de mensen hun zakken te kloppen' volgens hem. Hij woont bij zijn moeder op kosten van zijn zoon Kevin (Pieter-Jan De Wyngaert) die door zijn homofobe vader 'flikkerdeflik' genoemd wordt omdat ie homo is. Ripper verwijt zijn zoon gekozen te hebben voor de 'verkeerde kant', zijn zoon daarentegen stelt: 'Jij hebt niet gekozen, nooit. Je hebt alleen gereageerd op wat je overkomen is. De ene miserie na de andere. Je hebt nooit geprobeerd eronderuit te komen. Omdat erin rondraaien blijkbaar interessanter was voor jou.' Daarmee toont Devillé de nuance in het ganse debat waarin sommige mensen zich inderdaad ook maar al te graag wentelen in de slachtofferrol maar nauwelijks iets ondernemen om daar uit te komen. Dat kan bijvoorbeeld ook gezegd worden van Priscilla (Aicha Cissé). Zij komt nauwelijks rond ook al zorgt ze wel eens als geneeskundige voor Rippers moeder, geeft ze op zondag bijles, en moet ze dat combineren met maaltijdkoerier zijn 's avonds voor 10 euro per uur als er gebeld wordt. Â Ze werkt hard maar komt niet rond. Â

Kelly (Sara Vertongen) heeft als trucker Robert, een Geel Hesje en tevens een maat van Ripper, aangereden omdat ie een ruit insloeg van haar truck. Zij heeft vluchtmisdrijf gepleegd. Robert is met 'spoed' afgevoerd, de ambulance arriveerde door de files en benzinetekorten, waar ook sommige politiediensten mee kampen ondertussen, echter wat aan de late kant wat de schuld is van de Gele Hesjes zelf. Kelly is op de dag dat haar pa gestorven is meteen naar Duitsland gereden zodat die lading die hij moest wegdoen toch nog op tijd geleverd kon. Zo is ze van de ene dag op de ander in de job gerold als vrouw waar ze zich binnen een mannelijke omgeving moet zien te verdedigen met wapens als een ijzeren staaf en pepperspray. Haar man Werner verliet haar omdat ze 'met haar pree bijna altijd op de baan is'. Ze hebben

een co-ouderschapsregeling om hun kinderen Kylian en Kylie. Kelly staat daarbij kennelijk onder druk. Ze moet bewijzen dat ze een goede moeder is voor haar kinderen en vreest de dag dat haar ex ze van haar zal afpakken. Haar toekomst als vrachtwagenchauffeur ziet er niet al te best uit want ze weet dat Oost-Europese truckers veel goedkoper zijn. En toch blijft ook zij vasthouden aan haar situatie net als Priscilla.

Wat de tekst zo interessant maakt is dat er interne tegenstellingen komen en conflicten of net het tegenovergestelde. Priscilla en Ripper die elkaars maatjes zijn, zij overtuigde hem immers om mee naar de betoging te gaan, botsen even omdat Ripper het onrechtvaardig vindt dat hij geen beroep kan doen op een sociale woning waar Priscilla's familie wel van kan genieten. Dan toont Ripper even zijn onverdraagzame (rechts extremistische) kant en zet ie Priscilla af als een niet-Belg wat zij al snel moet corrigeren vermits ze wel geboren en getogen is in ons land. Of hoe twee extremen (links en rechts) elkaar gevonden hebben in dezelfde strijd maar eigenlijk er een totaal ander beeld op nahouden tussen oorzaak en gevolg. Ripper zal in een ongecontroleerde woedebui zowel Kelly's als Priscilla's smartphone stuktrappen maar zal ook Kelly nodig hebben omdat ie sinds gisteren niet meer gegeten heeft en aan suikerziekte lijdt. Kelly geeft hem de nodige suikers via snoep. Wat deze Geel Hesje zo sterk maakt is de gespannen sfeer en het snelle verteltempo die al vanaf de start goed zit, met dank ook aan de radionieuwsflitsen die de acteurs laten horen en de live muziek van Geert Waegeman en Prisca Agnes Nishimwe die elektronica, opzweepende bleeps en gitaarspel laten horen in combinatie met repetitieve gezongen slogans in het Frans als 'En avant' (vooruit) en 'On a marre des pauvres' (we hebben genoeg van armen n.v.d.r.) die het vuur oppoken in deze intrigerende en spannende voorstelling die het (Europese) systeem in vraag stelt, de grote kloof tussen arm (zo meldt Ripper dat er mensen zijn die meedoen aan de blokkade die hun laatste 5 euro gependend hebben aan de rit met de bus) en rijk (politici die een uittredingsvergoeding van 428.000 euro ontvangen bv. waarbij Geel Hesje er ook soms wat populistische antipolitieke standpunten op nahoudt), en eerlijkheid, vrijheid en gelijkheid die steeds verder (en aan een snel tempo) afbrokkelen in onze maatschappij aanklaart waar mensen versleten worden als losers terwijl ze geen losers zijn.

< Bert Hertogs >

Geel Hesje is nog tot 22 februari 2021 gratis beschikbaar op VRT NU.

Credits:

tekst & regie Stijn Devillé

muziek Geert Waegeman & Prisca Agnes Nishimwe

spel Kris Cuppens, Sara Vertongen, Aicha Cissé & Pieter-Jan De Wyngaert

dramaturgie Els Theunis

research & interviews Stijn Devillé, Sara Vertongen, Els Theunis

scenografie Bart Van Merode

geluid Stefan De Reese & Tom Buys

kostuumontwerp Joëlle Meerbergen

assistent kostuum Eli Verkeyn

coproducent Het Laatste Bedrijf

Dank aan Thomas Decreus, Raf Verbeke, Bettina Be, Dirk-Jan Rozenboom en Antonio Quattrocchi voor hun getuigenissen

Deze productie komt tot stand met de steun van de Tax Shelter van de Belgische federale overheid en Gallop Tax Shelter